

सिद्धार्थनगर नगरपालिकाका नगर उपप्रमुख श्री उमा अधिकारीद्वारा आ.व.२०७९/८० का लागि मिति २०७९ असार १० गते एघारौँ नगरसभामा प्रस्तुत भई सभाबाट संशोधन सहित पारित भएको बजेट तथा कार्यक्रम

सभाध्यक्ष महोदय,

संघीयता कार्यान्वयनको लागि स्थानीय सरकारलाई संविधानप्रदत्त जिम्मेवारी अनुसार उपलब्ध श्रोत साधनको महत्तम उपयोग गरी नगरपालिकाको समग्र सेवा प्रवाह र विकासलाई दीगो बनाउन आर्थिक वर्ष २०७९/८० को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रमको प्राथमिकता र नीतिहरू पूरा गर्ने उद्देश्यका साथ यस नगरसभामा आर्थिक वर्ष २०७९/८० को बजेट तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न पाउँदा गौरवको अनुभूति गरेकी छु। सर्वप्रथम म लोकतन्त्रको बहाली, नागरिक अधिकारको स्थापना, स्वतन्त्रताको उपभोग र समाजको आमूल परिवर्तनका लागि आफ्नो जीवन बलिदान गर्नुहुने ज्ञात-अज्ञात शहिदहरू प्रति उच्च श्रद्धाका साथ भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु। संघीयता कार्यान्वयन पछिको दोस्रो कार्यकालको लागि हालै सम्पन्न स्थानीय तह निर्वाचनमा आफ्नो अमूल्य मत दिई हामीलाई निर्वाचित गर्नुहुने समस्त नगरबासी आमाबुवा, दाजुभाई तथा दिदी बहिनीहरूमा हार्दिक धन्यवाद सहित आभार अर्पण गर्दछु।

नगरको दैनिक सेवा र विकासको प्रवाहका लागि विभिन्न क्षेत्रमा लगानी गर्दै नगरका सम्भावनाहरूको उपयोग गरी “पर्यटन, उद्योग, व्यापार र शिक्षा, हराभरा बुद्धभूमि सिद्धार्थनगरको इच्छा” सहितको नगरपालिकाको दीर्घकालीन संचलाई आत्मसात् गर्दै यो वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम निर्माण गरेकी छु। बजेटमा पूर्वाधार विकास, सामाजिक समावेशीकरण, वातावरण संरक्षण तथा विपद् व्यवस्थापन, आर्थिक-सामाजिक विकास र सुशासन तथा संस्थागत विकास लगायतका क्षेत्रमा प्राथमिकता दिइएको छ।

आ.व. २०७९/८० को बजेट तर्जुमा गर्दा नेपालको संविधान, आवधिक योजना, सरकारका नीतिहरू, नगरसभामा पेश भएका नीति तथा कार्यक्रम, संघीय र प्रदेश सरकारका नीति तथा कार्यक्रम, संघीय र प्रदेश सरकारका चालु आवधिक योजना, दीगो विकासका लक्ष्यहरू, नगरपालिकाको आवधिक योजना, मध्यकालिन खर्च संरचना, नगरपालिकाको स्वमूल्यांकन सूचकहरू, नगरपालिकाले विगतमा लिएका नीति तथा कार्यक्रम र निर्माण गरिएका ऐन, कानूनहरू, राजनैतिक दलहरूबाट प्राप्त भएका सुझाव, नागरिक समाज, निजी क्षेत्र, स्थानीय

सामुदायिक संघ संस्था, वृद्धिजीवी, संचारकर्मी लगायतका क्षेत्रहरूबाट प्राप्त राय, परामर्श, रचनात्मक सुझावहरूलाई आधार मानेर यो बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरेकी छु।

सभाध्यक्ष महोदय,

सर्वप्रथम यस गरिमामय सभा समक्ष चालू आर्थिक वर्षको आय-व्ययको यथार्थ विवरण प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु।

१। चालू आ.ब. २०७८/७९ मा रू. १ अर्ब १८ करोड ७९ लाख अनुमान गरिएको थियो। विभिन्न शसर्त अनुदानहरू थप हुँदै जाँदा सो अनुमान रू. १ अर्ब २७ करोड ४२ लाख २८ हजार संसोधित आय हुने अनुमान गरिएको छ। सो मध्ये चालू आ.ब. २०७८।०७९ को ज्येष्ठ मसान्तसम्म जम्मा रू. १ अर्ब ८ करोड ७९ लाख ७६ हजार ३९ रूपैया आम्दानी भएको छ भने खर्च रू. ६७ करोड ७१ लाख ३९ हजार २३ रूपैया खर्च भएको छ।

सभाध्यक्ष महोदय,

आगामी आ.ब. २०७९/८० को प्रस्तावित आय व्यय विवरण निम्न अनुसार रहेको छ।

यस नगरपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा संघ र प्रदेश सरकारबाट प्राप्त वित्तीय समानीकरण, शसर्त अनुदान, राजस्व बाँडफाँट, समपूरक अनुदान, विशेष अनुदान, दातृ निकायबाट प्राप्त रकम, राजस्व बाँडफाँडबाट प्राप्त हुने रकम, आन्तरिक आयबाट रू.१ अर्ब ३४ करोड ५४ लाख ३५ हजार हुने अनुमान गरेकी छु। आ.ब. २०७९।८० मा सञ्चालन गरिने विभिन्न कार्यक्रम र बजेट विवरण यसै बजेटमा समावेश गरेको छु। यस बजेट तथा कार्यक्रमका मुख्य उद्देश्यहरूमा मानव विकासलाई केन्द्रमा राखी नगरको दैनिक सेवा प्रवाहलाई नागरिकमैत्री बनाउने, वातावरण संरक्षण र पूर्वाधार दीगोपना हुने गरी निर्माण गर्ने, विकासका संवाहकको समुचित परिचालनद्वारा आर्थिक विकास, सन्तुलित र समावेशी विकासमा टेवा पुर्याउने रहेका छन्।

सभाध्यक्ष महोदय,

अब म सिद्धार्थनगर नगरपालिकाको आ.व २०७९/८० को वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रमको प्राथमिकता प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु। प्राथमिकताहरू देहाय बमोजिम रहेका छन् :

- का) बहुवर्षीय तथा क्रमागतमा रहेका योजनाहरूलाई सम्पन्न गर्ने र दिगो एवं वातावरणमैत्री हुने गरी आधारभूत शहरी पूर्वाधार निर्माणका कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
- खा) आधारभूत स्वास्थ्य सुविधा, शैक्षिक विकास र समावेशी विकासमा टेवा पुर्याउने कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
- गा) कृषि, पर्यटन, सहकारी जस्ता आर्थिक विकासका क्षेत्रमा जोड दिइ रोजगारी सिर्जना र आयआर्जन वृद्धिमा प्रत्यक्ष योगदान पु-याउने कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
- घा) नगरको सौन्दर्यीकरण, सरसफाइ, वातावरणीय संरक्षण तथा पर्यावरणीय प्रवर्द्धन कार्यमा जोड दिईनेछ।
- डा) संस्थागत विकास र सुशासन प्रवर्द्धनमा जोड दिई नागरिकमैत्री सेवा प्रवाह गरिनेछ।
- चा) वार्षिक नीति तथा कार्यक्रममा समावेश भएका प्राथमिकताका कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गर्न संघीय सरकार, प्रदेश सरकार र दातृ निकायहरू, निजी क्षेत्रसँग सहकार्य र समन्वय गरिनेछ। उपलब्ध श्रोत, साधन, सीप, पूँजी र क्षमताको उपयोग गर्न विषयगत निकायहरूसँग साझेदारी गरिनेछ।

सभाध्यक्ष महोदय,

अब म आगामी आर्थिक वर्ष २०७९/८० को क्षेत्रगत विनियोजन बजेट अन्तर्गत पूर्वाधार तर्फ विनियोजित बजेट प्रस्तुत गर्न चाहन्छु।

- २। नगरको एकीकृत शहरी विकास योजनाका आधारमा पूर्वाधार तर्फका कार्यक्रमहरू संचालन हुनेछन्। नगरको दीर्घकालीन महत्व राख्ने डण्डा कोरिडोरको समग्र विकास गर्न प्रदेश सरकार, संघीय सरकार तथा दातृ निकायहरूसँग सहकार्य गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ।
- ३। नगरका हाल कार्यान्वयनका क्रममा रहेका क्रमागत तथा बहुवर्षीय योजनाहरू सम्पन्न गर्नका लागि कुल रकम रु ७ करोड ६९ लाख विनियोजन गरेकी छु।

- ४। नगरमा बिद्युत पोल व्यवस्थापनका लागि रु १० लाख, नगर क्षेत्र भित्र सार्वजनिक शौचालय निर्माण गर्न ५० लाख, लागत सहभागिता (७५।२५) सहित पूर्वाधार निर्माण कार्यक्रमका लागि १ करोड, दरखसवा खेल मैदान पूर्वाधार निर्माण कार्यको लागि रु १ करोड, एम्बुलेन्स खरिदका लागि रु २० लाख, मेयर आवासका लागि रु ४० लाख रकम विनियोजन गरेकी छु।
- ५। नगरपालिकाको वडा नं. ३ मा रहेको दरखसवा पार्क निर्माणका लागि प्रदेश सरकार समपूरक अनुदानबाट रु. ५० लाख र नगरपालिकाको सहभागिता रु. ५० लाख गरी कुल जम्मा रु. १ करोड विनियोजन गरेकी छु।
- ६। नगरपालिका भित्र जिर्ण भएका सडकहरुको मर्मत सम्भारका लागि सडक बोर्ड नेपालबाट रु. ८० लाख र नगरपालिका सहभागिता रु. ५० लाख हुने गरी रु. १ करोड ३० लाख र यसै कार्यक्रम अन्तर्गत सडक ग्राभेल तथा बेसकोर्स निर्माणका लागि ३० लाख विनियोजन गरेकी छु। साथै मर्मत सम्भार कोषबाट विभिन्न पुर्वाधार मर्मतका लागि रु ५० लाख विनियोजन गरेकी छु।
- ७। वडास्तरीय योजनाको लागि रु. १० करोड ६८ लाख ५० हजार विनियोजन गरेकी छु। जसमध्ये वडा नं. १ का लागि रु. ८९ लाख ५० हजार, वडा नं. २ का लागि रु. ७६ लाख ५० हजार, वडा नं. ३ का लागि रु. ९० लाख ५० हजार, वडा नं. ४ का लागि रु. ८४ लाख ५० हजार, वडा नं. ५ का लागि रु. ६३ लाख , वडा नं. ६ का लागि रु. ९५ लाख , वडा नं ७ का लागि रु. ७५ लाख , वडा नं. ८ का लागि रु ९७ लाख , वडा नं. ९ का लागि रु. ९६ लाख ५० हजार, वडा नं. १० का लागि रु. ७८ लाख , वडा नं. ११ का लागि रु. ७२ लाख , वडा नं १२ का लागि रु. ७६ लाख र वडा नं १३ का लागि रु. ७५ लाख विनियोजन गरिएको छ। सो रकम वडाका अत्यावश्यक पूर्वाधारहरु, आर्थिक, सामाजिक, वातावरण र विपद् व्यवस्थापन र सुशासन र संस्थागत विकासमा खर्च हुनेछ।
- ८। नगर तथा वडाहरुको सन्तुलित विकासका लागि अन्य पूँजीगत शीर्षक अन्तरगत रु. ३ करोड विनियोजन गरेकी छु। सो रकमबाट नगरका सडक पिच, नाला निर्माण, सडक ग्राभेल, मर्मत संभारका कार्यहरु लगायतका पूर्वाधार निर्माणमा खर्च गरिनेछ।
- ९। सवारी चापलाई मध्यनजर गर्दै मिलनचोकमा ट्राफिक लाईट जडान गर्नको लागि रु २४ लाख, नगर क्षेत्रभित्र सडक सौन्दर्यीकरणका लागि रु ५० लाख, नगरपालिकाको

- विभिन्न सडकहरूमा सडक बत्ती व्यवस्थापनका गर्न आवश्यक विद्युत सामग्री खरीदका लागि रु. ५० लाख, सौन्दर्यीकरणका लागि जडान गरिएका बुद्ध मूर्तिहरूको संरक्षण गर्न रु १५ लाख विनियोजन गरेकी छु।
- १०। शङ्करपुर देखि दक्षिण वडा नं ११ पिपरहिया जाने बाटो निर्माणको लागि रु. २० लाख, वडा नं. ७ रामजानकी पथ निर्माणको लागि रु. १५ लाख, सि.न.पा. ८ लालिगुराँस पथ पक्की नाला निर्माणको लागि रु. १३ लाख, सि न पा ६ को गौरी पथ र दुर्गाकलोनीको भित्रि बाटोमा नाला तथा सडक निर्माणका लागि रु १८ लाख, वडा नं.२ पृथ्वी पार्क पूर्वाधार निर्माणको लागि रु. ३० लाख, नगरका विभिन्न स्थानमा सडक नाली स्ल्याब मर्मतको लागि रु. २० लाख, प्राविधिक प्रयोगशाला निर्माणको लागि रु. २० लाख विनियोजन गरेकी छु।
- ११। बोटानिकल गार्डेनको डिपीआर निर्माणको लागि रु २० लाख विनियोजन गरेको छु साथै भिम अस्पतालको पूँजिगत निर्माणको लागि रु ८० लाख बजेट विनियोजन गरेकी छु।
- १२। बुद्धको आकृति झल्कने गरी नगरपालिकाको निर्माणाधिन नयाँ कार्यालय भवनका लागि लागत सहभागिता र सशर्त अनुदान गरी रु. ५ करोड ८० लाख विनियोजन गरेकी छु।
- १३। नगरपालिकाको लागत सहभागिता र प्रदेश सरकारको समपुरक अनुदान कार्यक्रम अन्तरगत सामुदायिक कृषि हाटबजार भवन ब्लक बी को लागि प्रदेश सरकारको १ करोड ५० लाख र नगरपालिकाको लागत सहभागिता रु. १ करोड ५० लाख गरी कुल रु ३ करोड र सोमा अपुग हुने रु १ करोड थप गरी रु ४ करोड विनियोजन गरेकी छु।
- १४। प्रदेश सरकारबाट प्राप्त सशर्त अनुदानबाट नगरपालिका क्षेत्रभित्रका स-साना गल्ली र सडकको स्तरउन्नती गर्नका लागि प्राप्त रकम सम्बन्धित योजनामा खर्च गरिनेछ।
- १५। संघीय सरकारको सशर्त अनुदानबाट माण्डव्य सेवा समाज वृद्धाश्रम निर्माणका लागि रु २० लाख, श्री सत्यसाई केन्द्र परिसर पर्यटन पूर्वाधार निर्माण सि.न.पा २ लाई रु १० लाख, विष्णु मन्दिर परिसर पर्यटन पूर्वाधार निर्माण सि.न.पा ११ रु १० लाख, पुगताभूमि जेवतन विहार पर्यटन पूर्वाधार विकास सि.न.पा ४ लाई रु १० लाख सोही योजनामा खर्च गरिनेछ।

- १६। नगरपालिकाले लागत साझेदारीमा संचालन गर्ने पूर्वाधार तर्फका अन्य आयोजना अन्तर्गत सडक बोर्डका लागी रु ५० लाख, स्मार्ट लाईट जडानका लागी रु १ करोड, जिल्ला समन्वय समिति अन्तर्गतका कार्यक्रमहरु संचालनका लागी रु ५० लाख, अन्य पूजीगत तर्फका कार्यक्रमहरुको लागी रु १ करोड र अन्य चालू तर्फका कार्यक्रमका लागी रु ५० लाख रकम विनियोजन गरेकी छु।
- १७। जग्गा एकीकरण आयोजना सम्बन्धी अध्ययनका लागी रु ५ लाख, पुराना नक्सा डिजिटাইजेशन गर्न रु २० लाख, एकीकृत शहरी विकास योजना परिमार्जन गर्न रु ५ लाख विनियोजन गरेकी छु।
- १८। वडा नं. ३ नाला तथा सडक निर्माण दरखसवा सिद्धार्थ यातायात पश्चिम तिर जाने सडक निर्माणका लागी रु ६० लाख, नाला तथा सडक निर्माण सत्कार पथ सि न पा ९ का लागी रु १८ लाख, लुम्बिनी रोडबाट वडा कार्यालय वडा नं ४ जाने बाटोका लागी रु ९ लाख विनियोजन गरेकी छु। नगरपालिकाको वडा नं २, ७ र १२ मा वडा भवन मर्मत तथा तला थप कार्यको लागी रु ७५ लाख विनियोजन गरेकी छु । नगरपालिकामा हाउस नम्बरिङ्ग कार्यको लागी रु २० लाख विनियोजन गरेकी छु ।
- १९। दरखसवा खेल मैदानको गुरुयोजना निर्माण/परिमार्जनको लागी रु २० लाख, सि न पा ११ मा कान्जी हाउस, शवदाह स्थल/घाट, पार्कको गुरुयोजना निर्माणको लागी रु १५ लाख विनियोजन गरिएको छ। साथै छाडा पशु व्यवस्थापन र कान्जी हाउस निर्माणको लागी रु १ करोड विनियोजन गरिएको छ।
- २०। दुर्गा मन्दिर देखी उत्तर तर्फ जेसिस स्कुल सम्म स्ल्याब राख्ने कार्यको लागी रु ३० लाख, सि न पा १ हनैया मैनुलहक खानको घर हुँदै मस्जिद जाने बाटोको लागी रु १० लाख, जनतापथको पूर्वको नाला निर्माणको लागी रु १७ लाख, दोगहरी डीहवा टोलको पश्चिममा पक्की नाला निर्माण सि न पा १० रु १२ लाख, मदरसा कादरिया मिस्वाहुल बलूम सि न पा ४ दोगहरा सडकको लागी रु ५ लाख, नौडिहवा देखी दक्षिण भारत सीमा सम्म ग्राभेल सि न पा ११ को लागी रु ७ लाख, लुम्बिनी गेट संरक्षणको लागी रु १२ लाख विनियोजन गरेकी छु।

सभाध्यक्ष महोदय

अब म आगामी आर्थिक वर्ष २०७९/८० को क्षेत्रगत विनियोजन बजेट अन्तर्गत सामाजिक विकास तर्फको विनियोजित बजेट प्रस्तुत गर्न चाहन्छु।

- २१। महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका कार्यक्रममा प्रोत्साहनको लागि यातायात, खाजा, तालिम पोशाक आदिको लागि रु. २४ लाख विनियोजन गरेकी छु। साथै महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका, अति विपन्न, पूर्ण र बहु अपांगता भएका व्यक्ति, विपन्न एकल महिलाहरूलाई निःशुल्क सरकारी स्वास्थ्य बीमाको लागि रु. २५ लाख व्यवस्था गरेकी छु।
- २२। वडा नं १, ४, १० र ११ का स्वास्थ्यहरूमा स्तनपानकक्ष सहित खोप क्लिनिक भवन निर्माणको लागि रु ४० लाख विनियोजन गरेकी छु।
- २३। स्वास्थ्यतर्फको सशर्त अनुदान कूल रु. ६ करोड ७९ लाख आएकोमा आधारभूत तथा आकस्मिक सेवाका लागि औषधी र स्वास्थ्य सुरक्षा सामग्रीको लागि रु. २० लाख २० हजार, मातृ तथा नवशिशु (आमा सुरक्षा) कार्यक्रमका लागि रु. ३ करोड ५२ लाख ५४ हजार विनियोजन गरेकी छु।
- २४। मातृ तथा नव शिशु कार्यक्रमका लागि रु. १४ लाख १ हजार, पोषण कार्यक्रमका लागि रु. ४ लाख ३५ हजार विनियोजन गरेकी छु।
- २५। उपप्रमुख सुरक्षित मातृत्व प्रवर्द्धन कार्यक्रम अन्तर्गत उपमेयरको सुत्केरी भेट कार्यक्रमको लागि रु. १७ लाख बजेट विनियोजन गरेकी छु। आमा र बच्चाको शरीर जोखिम न्यूनिकरणको लागि मातृ शिशु प्रवर्द्धन कोष स्थापना गरी सो कोषमा रु १० लाख विनियोजन गरेकी छु।
- २६। पोषणमैत्री स्थानीय शासन प्रवर्द्धनका लागि रु १० लाख विनियोजन गरेकी छु।
- २७। कक्षा ८ को नगरस्तरीय परीक्षा सञ्चालन गर्न तथा बाल विकास शिक्षक र विद्यालय कर्मचारीहरूका लागि थप तलबका लागि रु. ५६ लाख १५ हजार र राष्ट्रपति रनिङ्ग शिल्ड खेलकूद प्रतियोगिता सञ्चालन गर्न रु. १२ लाख विनियोजन गरेकी छु।
- २८। सामुदायिक विद्यालयका प्र.अ. शिक्षकहरूलाई क्षमता विकास गर्न रु. १ लाख, प्रारम्भिक कक्षालाई छ्वापामय बनाउन रु. ४ लाख ५६ हजार, विषम परिस्थितिका बेलामा निरन्तर सिकाई अभिवृद्धिका लागि सहजीकरण गर्ने कार्यक्रमका लागि रु. २ लाख विनियोजन गरेकी छु। किशोरीका लागि आत्मरक्षा तालिमका लागि रु ४ लाख, अभिभावक, पूर्व प्राथमिक शिक्षक, प्रारम्भिक कक्षा पढाउने शिक्षक, शारिरिक

- शिक्षकको क्षमता विकासका लागि २ लाख, स्मार्ट कक्षाकोठा निर्माणको लागि २० लाख, फरक क्षमता भएका विद्यार्थीहरू र धार्मिक विद्यालयहरूका लागि शैक्षिक सामग्री सहयोग ६ लाख, संस्थागत विद्यालयका शिक्षकहरूको क्षमता विकासका लागि ५ लाख, छात्राहरूलाई गुडटच-व्याडटच सम्बन्धी सचेतना कार्यक्रमको लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेकी छु।
- २९। स्थानीय पाठ्यक्रम निर्माणका लागि ६ लाख बजेट विनियोजन गरेकी छु।
- ३०। शिक्षातर्फ सशर्त अनुदान बापत कुल रकम रु. २३ करोड ७८ लाख प्राप्त भएको छ । सो मध्ये चालु तर्फ शिक्षकको तलब भत्ता, पाठ्यपुस्तक, दिवा खाजा, विद्यालय संचालन अनुदान, धार्मिक विद्यालयका लागि अनुदान, शैक्षिक गुणस्तर सुधार, छात्राहरूलाई सेनिटरी प्याड वितरणमा खर्च हुनेछ। साथै पूँजिगत तर्फ पक्लिहवा मा वि., महात्माबुद्ध मा वि., नवदुर्गा मा.वि.को विद्यालय भवन निर्माणका लागि प्रति विद्यालय २ करोड प्राप्त भएकोमा सोही बमोजिम पूर्वाधार निर्माण गरिने छ । साथै सुसंस्कृत मा.वि. र बेहलिया मा.वि.लाई प्रति विद्यालय रु. ३० लाखका दरले रकम प्राप्त भएकोमा सो रकममा रु.४० लाख थप गरी भवन निर्माण कार्य सम्पन्न गरिनेछ ।
- ३१। सि न पा १० सूर्यदेव मा वि भवन निर्माणको लागी ४५ लाख, विभिन्न विद्यालयहरूमा शैक्षिक पूर्वाधार निर्माणको लागी रु १ करोड, बालमन्दिर, भुजौली प्रावि, खजहना आधारभूत विद्यालयको शौचालय निर्माणको लागी रु ४५ लाख बजेट विनियोजन गरेकी छु ।
- ३२। युवाहरूको लागि आयमूलक, सीपमूलक कार्यक्रमको लागि रु. १० लाख, मधेशी, मुस्लिम तथा पिछडावर्गको आयमूलक एवं सीपमूलक कार्यक्रमको लागि रु. ८ लाख, आदीवासी, जनजाति लक्षित कार्यक्रमको लागि रु. ८ लाख, दलित लक्षित कार्यक्रमहरूको लागि रु. ८ लाख, अपाङ्ग लक्षित कार्यक्रमको लागि रु. ५ लाख विनियोजन गरेकी छु। गरिवी निवारणका लागि लघुउद्यम विकास कार्यक्रमका लागि रु. १० लाख थप रकम विनियोजन गरेकी छु।
- ३३। सबै जातजातिका महिलाहरूलाई फाईदा पुग्ने शीपमूलक कार्यक्रमको लागि २० लाख रुपैया विनियोजन गरेकी छु। साथै एकल महिलाको हक अधिकार र रोजगारी सृजना सम्बन्धी कार्यक्रम, तीज विशेष कार्यक्रम, तेस्रो लिङ्गीका लागि स्वास्थ्य परीक्षण तथा आयमूलक कार्यक्रम, ईरिक्सा चलाउने महिलाहरूलाई प्रोत्साहन कार्यक्रम र

- परम्परागत बाजा बजाउने शीप तालिमको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेकी छु।
- ३४। ज्येष्ठ नागरिक आश्रय/मिलन केन्द्र स्थापना गर्न रु. १० लाख, सडक मानवमुक्त नगर बनाउने आवश्यक कार्यक्रमको लागि रु. ३ लाख विनियोजन गरेकी छु।
- ३५। मेयरकप क्रिकेट प्रतियोगिता सञ्चालन गर्न रु. १२ लाख, उपप्रमुख महिला कप प्रतियोगिता सञ्चालन गर्न रु. १२ लाख, माछापुच्छ्रे क्लबलाई फुटबल संचालन गर्न ४ लाख, ब्याडमिन्टन क्लबलाई १ लाख ५० हजार, रुपन्देही क्रिकेट संघको कार्यक्रम संचालन गर्न रु १० लाख, बाँकी विभिन्न खेलकूद कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्नका लागि ७ लाख रकम विनियोजन गरेकी छु। तेक्वान्दो क्लब निर्माणाधिन भवनका लागी रु २० लाख विनियोजन गरेकी छु।
- ३६। खेल तथा खेलाडी अक्षयकोषका लागि थप रकम ५ लाख, पत्रकारिता अक्षयकोषका लागि ३ लाख, भाषा, कला, संस्कृति र साहित्य अक्षयकोषमा थप गर्नको लागि २ लाख, सिद्धार्थनगरको भाषा, साहित्य, कला, संस्कृति सम्बन्धी अध्ययन पुस्तक लेखन तथा प्रकाशनका लागि रु. २ लाख ५० हजार विनियोजन गरेकी छु। धार्मिक, सामाजिक तथा अन्य संघ संस्थाहरूलाई पूँजीगत अनुदानको लागि रु. २० लाख विनियोजन गरेकी छु।
- ३७। उपभोक्ताको स्वास्थ्य एवं हकहित बृद्धि तथा बजार अनुगमन, महिला समूह, समिति गठन एवं परिचालन, वडा स्तरिय परामर्श बैठक, अनुशिक्षण कार्यक्रम, आधारभूत तालिम, पूर्व सहकारी शिक्षा, नेतृत्व तथा संस्थागत विकास तालिम, लेखापालन तालिम आदिको लागि रकम व्यवस्था गरेकी छु।
- ३८। बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यक्रम सञ्चालन गर्न रु. २० लाख रकम विनियोजन गरेकी छु। बालश्रम, बाल विवाह, बहु विवाह, दाइजो, बोक्सी, छाउपडी जस्ता कुप्रथा रोकथामका लागि सचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्न, मानव बेचबिखन तथा ओसार पोसार नियन्त्रण, लैङ्गिक हिंसा निवारण सम्बन्धी सचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालनको लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेकी छु। सामाजिक सुरक्षा तथा पंजिकरण तर्फ वडाका कर्मचारीहरूको क्षमता अभिवृद्धि तालिम, शिविर संचालन आदिका लागि रु ८ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु।

सभाध्यक्ष महोदय,

आ.व. २०७९/०८० को आर्थिक विकासतर्फ विनियोजित बजेट तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्दछु

।

- ३९। घर घरमा कौशी तथा करेसावारी, भान्सा भान्सामा अर्गानिक ताजा तरकारी भन्ने मूल नारा सहित विभिन्न किसिमको फलफूल, तरकारी जडीबुटीको खेती गरी भान्सा नै पहिलो औषधालय अभियान संचालनका लागि तालिम र उत्पादन कृषि सामाग्री वितरण, ताजा तरकारी उत्पादनका लागि मौसमी तथा बेमौसमी तरकारी खेती सम्बन्धी स्थलगत घुम्ति तालिम, तरकारी बालीको उत्पादन, प्रदर्शन लगायतका लागि रु. ८ लाख ७५ हजार र तरकारी बिउको मिनी किट वितरणका लागि रु. ७ लाख विनियोजन गरेकी छु।
- ४०। च्याउ खेती सम्बन्धी (बिउ वितरण) कार्यक्रम, च्याउ खेती सम्बन्धी स्थलगत घुम्ति तालिमका लागि रु. ५ लाख ७५ हजार, साधारण तथा पावर स्प्रेयर का लागि २ लाख ५० हजार, कम्पोष्ट मल तथा घरेलु विषादी बनाउने तालिमका लागि ५ लाख, आकस्मिक बाली संरक्षण सेवा २ लाख ५० हजार, प्राङ्गारिक तथा बर्मी कम्पोष्ट मल वितरण ८ लाख, धान गहुँको मूल विउ वितरणका लागि ४ लाख, उन्नत जातको धान गहुँको विउ ५० प्रतिशत अनुदानमा वितरणका लागि रु. १५ लाख विनियोजन गरेकी छु। साथै तोरीको बीउ अनुदान वितरण, खाद्यान्न बालीहरुको उत्पादन प्रदर्शन तथा खाद्यान्न तथा बीउ उत्पादन सम्बन्धी स्थलगत घुम्ति तालिम लागि १ लाख ५० हजार विनियोजन गरेकी छु।
- ४१। नगरका कृषकहरुको माटो परीक्षण शिबिर संचालनका लागि ६० हजार, प्याज खेती प्रवर्द्धनका लागि २ लाख, कृषि औजार तथा सिचाईयन्त्र उपकरण ५० प्रतिशत अनुदानमा वितरण गर्न ५ लाख, मागमा आधारित कृषि कार्यक्रम संचालन रु. ५ लाख, बर्षे फलफूलको बिरुवा वितरणका लागि ३ लाख ७५ हजार विनियोजन गरेकी छु। साथै संघीय सरकारको सशर्त अनुदानबाट चालु खर्च तर्फ प्राप्त ३० लाख रकमबाट किसान सूचिकरण, स्थापना भएका साना व्यवसायी कृषी उत्पादन केन्द्र (पकेट विकास कार्यक्रम), बाखाको साना व्यवसायीक कृषी उत्पादन केन्द्र (पकेट विकास कार्यक्रम), गहुँ बालिको साना व्यवसायीक कृषी उत्पादन केन्द्र (पकेट कार्यक्रम) संचालन गरिनेछ।

- ४२। पशुपन्छी विकासतर्फ गाई भैसिको स्वच्छ दुध उत्पादन, चापाकटर वितरण, विभिन्न खोप सेवा, कृत्रिम गर्भाधानका लागि सामग्री तथा तरल नाइट्रोजन खरीद तथा ढुवानी, घाँसको बिउँ वितरण, नश्ल सुधारका लागि बोका वितरण, भकारो सुधार, गोठ सुधार, रोग नियन्त्रण तथा बाखापालन तालिम, माछाको भुरा तथा दाना वितरण, मिनरल तथा भिटामिन वितरण कार्यक्रम र कुकुर बन्ध्याकरणका लागि एकमुष्ट रु. ४६ लाख ७५ हजार विनियोजन गरेकी छु।
- ४३। पशुपन्छी सेवातर्फ सशर्त अनुदानबाट प्राप्त रु. ८ लाख रकमबाट इपिडिमियोलोजी रिपोर्टिङ्ग, कृत्रिम गर्भाधान मिसन कार्यक्रम संचालन हुनेछन्।
- ४४। सशर्त अनुदान मध्ये प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत कामका लागि पारिश्रमिक अनुदान, युवा रोजगारीका लागि रूपान्तरण पहल परियोजना अन्तर्गत रोजगारसेवा केन्द्रको संचालन, कामका लागि पारिश्रमिक योगदान कार्यक्रमका लागि आएको रकम सोही कामका लागि खर्च हुने व्यवस्था मिलाइएको छ। यस कार्यक्रमको लागि आवश्यक निर्माण औजारहरु खरिद गर्न रु १० लाख नगरपालिकाको तर्फबाट विनियोजन गरिएको छ।
- ४५। सहकारी तर्फ कोपोमिस, कर व्यवस्थापन, पर्स अनुगमन, ऋण जोखिम व्यवस्थापन लगायतका तालिम र अनुगमन तथा सहकारी गोष्ठी र सहकारी पुरस्कार कार्यक्रमका लागि रु २९ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु।
- ४६। पर्यटन तर्फ कला कार्यशाला, बेरोजगार युवा लक्षित होटल व्यवस्थापन तालिम, पर्यटन प्रवर्द्धनका लागि टुरिष्ट गाइड प्रशिक्षण तालिम, नगर भित्र सूचना केन्द्र संचालन लगायत पर्यटन प्रवर्द्धनात्मक क्रियाकलापका लागि ३४ लाख विनियोजन गरेको छु।
- ४७। उद्यमशिलता प्रवर्द्धन तथा नवउद्यम प्रवर्तन कार्यक्रमका लागि रु. ३ लाख र साना तथा मझौला उद्योगको विवरण अध्यावधिक तथा अभिमुखीकरण कार्यक्रमको लागि रु ३ लाख विनियोजन गरेको छु। नगरपालिकाको राजस्व सुधार कार्य अन्तर्गत रु.१३ लाख ५० हजार विनियोजन गरेकी छु।

समाध्यक्ष महोदय,

अब म आ व २०७९/०८० को वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन तर्फ विनियोजित बजेट प्रस्तुत गर्दछु।

- ४८। नगर क्षेत्रको फोहरमैला व्यवस्थापन, फोहोरलाई श्रोतमै न्यूनीकरण, प्लाष्टिक प्रयोगलाई निरुत्साहित गर्न, मुख्य नालाको दैनिक सरसफाई, फोहोरमैला व्यवस्थापनका लागि एक्सभेटर खरिद गर्न रु ५० लाख, ठूला तथा साना नाला सरसफाईको लागि रु २० लाख, नगरकार्यपालिकाको मुख्य मुख्य स्थानमा सार्वजनिक शौचालय निर्माणका लागि ५० लाख विनियोजन गरेकी छु।
- ४९। कुहिने सामानको लागि कङ्क्रिटको रिङ्गबाट मल बनाउने उपकरण खरिदको लागि रु २० लाख विनियोजन गरेकी छु।
- ५०। नगरमा प्लाष्टिकको प्रयोग न्यूनीकरण गरी कपडाको झोलाको प्रयोग बढाउन कपडाको झोला तयार गरी वितरण गर्न रु १० लाख विनियोजन गरेकी छु।
- ५१। Clean-Green and Environment friendly City कार्यक्रम संचालनको लागि रु ४० लाख विनियोजन गरेकी छु। वातावरणमैत्री स्थानीय शासन प्रवर्द्धनका लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाएकी छु।
- ५२। फोहरमैला व्यवस्थापनको लागी लागत सहभागिताको लागी रु १ करोड, विपद् व्यवस्थापन कोषको लागि रु २० लाख, नगरको नियमित सरसफाइका लागि जनशक्ति परिचालन लगायत अन्य कामको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाएकी छु।
- ५३। हाम्रो नगर सफा नगर अभियान स्थानीय बासीहरूको सक्रियतामा संचालन गर्ने र सरसफाइ तथा हरियाली प्रवर्द्धन कार्यक्रम टोल विकास संस्था, आमा समुहको सहभागीतामा कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाएकी छु।

सभाध्यक्ष महोदय,

आ व २०७९/०८० को सार्वजनिक सेवा प्रवाह तथा क्षमता विकासतर्फ विनियोजित बजेट प्रस्तुत गर्न अनुमति चाहान्छु।

- ५४। मानव संशाधन विकास, संस्थागत क्षमता विकास, राजस्व परिचालन, वित्तीय व्यवस्थापन, सेवा प्रवाह र सुशासन कायम गर्न जनशक्ति नगरकार्यपालिकाको कार्यालय, वडा कार्यालयहरू, स्वास्थ्य सेवा प्रवाह गर्ने संयन्त्र तथा अन्य प्रशासनिक कार्य संचालनका लागि कुल रकम रु. २९ करोड ९२ लाख विनियोजन गरिएको छ।
- ५५। आ.व. २०७७।७८ मा नगरपालिकाले सम्पादन गरेका कार्यहरूको स्थानीय तह स्वमूल्यांकन कार्यविधि, २०७७ बमोजिम नगरपालिकाको मूल्यांकन गर्दा ८१.७५ अंक प्राप्त भएको छ। मूल्यांकन अनुसार अन्य स्थानीय तहहरू मध्ये सिद्धार्थनगर नगरपालिकाको स्थान अग्रपंक्तिमा नै छ। आगामी दिनहरूमा अझ थप सुधारका लागि गर्नुपर्ने नीतिगत, प्रक्रियागत र संस्थागत सुधारका लागि आवश्यक पर्ने साधन स्रोतहरूलाई बजेटमा समावेश गरिएको छ।
- ५६। विगत समयदेखि कार्यरत अस्थायी तथा करारमा कर्मचारीहरूको आर्थिक वर्ष २०७९/०८० मा समेत उनीहरूको सेवामा निरन्तरता कायम गर्ने व्यवस्था मिलाएकी छु। साथै अस्थायी तथा करारमा कार्यरत कर्मचारीहरूको सेवा सुविधाको निरन्तरताका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेकी छु। शाखा प्रमुखहरूसँग कार्य सम्पादन करार गरी रुचि, क्षमता र योग्यता अनुसारको जिम्मेवारी तोकिने व्यवस्था मिलाएकी छु।
- ५७। कर्मचारीहरूको सेवाको निरन्तरता, स्थायित्वका लागि क्षमता विकास, तालिम लगायतका क्षमता विकासका कार्यक्रमहरू संचालन गर्नका लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाएकी छु। उच्च मनोबल कायम गरी काम गर्ने वातावरण सृजना गर्न कार्यसम्पादनमा आधारित प्रोत्साहन भत्ताको व्यवस्था मिलाएकी छु। यसका लागि कार्यविधि तयार गरी प्रोत्साहनलाई वस्तुनिष्ठ बनाउने व्यवस्था मिलाएकी छु।
- ५८। नगर क्षेत्र भित्र दर्ता भएका एफ.एम, टिभी, पत्रपत्रिका, अनलाइनसँग सम्झौता गरी सूचनामूलक र सन्देशमूलक सामग्री प्रकाशन र सम्प्रेषणका लागि रु ११ लाख, पत्रकार महासंघ रुपन्देहीका कार्यक्रमहरू संचालनका लागि ३ लाख, फ्रि वाइफाइ जोनका लागि ३ लाख, लुम्बिनी प्रेस क्लब भवन निर्माणका लागि रु ५ लाख बजेट विनियोजन गरिएको छ।

- ५९। मेलमिलाप केन्द्रको सुदृढीकरण, न्यायिक समिति र मेलमिलापकर्ताको क्षमता विकास, कानूनी साक्षरता अभियानका लागि ७ लाख ५० हजार, वैदेशिक रोजगारबाट फर्किएका व्यक्तिलाई लक्षित गरी सचेतना कार्यक्रम, आप्रवासन पार्श्वचित्र लगायतका कार्यक्रम संचालन गर्न ६ लाख २५ हजार रकम विनियोजन गरेकी छु। सुरक्षित आप्रवासन कार्यक्रम अन्तरगत सशर्त अनुदानबाट प्राप्त हुने कार्यक्रमहरू सोही बमोजिम संचालन हुनेछन्।

सभाध्यक्ष महोदय,

अब म आगामी आर्थिक वर्ष २०७९/८० को राजस्व परिचालनको नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु।

राजस्व परिचालनका नीतिहरू देहाय बमोजिम हुनेछन् -

- ६०। नगरपालिकाले उठाउने सबै प्रकारका करहरूलाई दर भन्दा दायरा वृद्धि गर्ने नीति अनुरूप यस वर्ष केही क्षेत्रको करको दरमा सामान्य परिवर्तन गरिएको छ।
- ६१। सेवाग्राहीले घरबाटै कर तथा शुल्क बुझाउन सक्ने गरी विद्युतीय भुक्तानी प्रणाली प्रयोगमा ल्याइएको छ। जसबाट नगरपालिका र वडा कार्यालयको राजस्व संकलन कार्यलाई cashless and Faceless बनाउदै लैजान आवश्यक व्यवस्था मिलाउने।
- ६२। व्यवसायीहरूलाई कर तिर्न प्रोत्साहित गर्न कर सप्ताह वा कर जागरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने। कर असुली कार्यलाई थप प्रभावकारी बनाउन वडा समिति र टोल विकास संस्थाहरूलाई परिचालन गर्ने।
- ६३। निरन्तर र समयमै नगरपालिकालाई सबै भन्दा बढि कर बुझाउने व्यक्ति र संस्थाहरूलाई सम्मान गर्ने परम्पराको थालनी गरिने।
- ६४। आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा करका दर, छुट सम्बन्धी व्यवस्था आर्थिक ऐन, २०७९ मा व्यवस्था भए बमोजिम हुने।
- ६५। विगत समयमा कर नबुझाएमा विगतका आर्थिक वर्षहरूको जरिवाना जोडी बक्यौता समेत असुल गर्ने।
- ६६। व्यवसाय कर लिदा एउटै फर्ममा फरक, फरक प्रकृतिका व्यवसाय सञ्चालन गरेकाको हकमा तोकिए बमोजिमको फरक-फरक प्रकृतिका व्यवसाय करको दरले हुन आउने रकम जोडी व्यवसाय कर लिने।

- ६७। वित्तीय श्रोत परिचालन र व्यवस्थापनमा निजी क्षेत्र र नागरिक समाजको सहभागिता र सहकार्यलाई बढाउँदै लैजाने, कर संकलन तथा आर्थिक कारोवार विद्युतीय सूचना प्रणाली मार्फत नियमन गर्ने।
- ६८। सम्पत्ति कर बुझाउने कुनै करदाताले आफ्नो नाममा रहेको सम्पत्ति लुकाई वा खण्डीकरण गरी वा भौतिक संरचना नदेखाई सम्पत्ति मूल्याङ्कन गराई कर तिरेको प्रमाणित भएमा वास्तविक सम्पतिको मूल्याङ्कनबाट लाग्ने कर रकममा साविकमा बुझाएको रकम घटाई बाँकी रहने रकममा जरीवाना गरी असुल गर्ने।
- ६९। राजश्व सुधार योजना प्रतिवेदन बमोजिम कर प्रशासनलाई व्यवस्थित गर्दै लगिने।
- ७०। नगरपालिकाबाट माथि उल्लेखित कार्यहरू पूरा गर्न आन्तरिक आयका स्रोतहरूबाट रु. २२ करोड ६५ लाख संकलन गरिनेछ। बाँकी रकम संघीय सरकार र प्रदेश सरकारको वित्तीय समानिकरण अनुदान, राजश्व बाँडफाँड, सशर्त अनुदान, विशेष अनुदान, समपुरक अनुदान, नगरपालिकाले राजस्व बाँडफाँड प्राप्त गर्ने रकम र अन्य रकमबाट परिचालन गरिनेछ। कुल बजेटको ५१.६ प्रतिशत चालु तर्फ र ४८.४ प्रतिशत पूँजीगत तर्फ खर्च हुने अनुमान गरिएको छ। जस अन्तर्गत सामाजिक विकास तर्फ २५.२ प्रतिशत, पूर्वाधार विकास तर्फ ४४.२ प्रतिशत, कार्यालय संचालन तथा प्रशासनिकमा २२.२ प्रतिशत र सुशासन तथा अन्तर्सम्बन्धित क्षेत्र तर्फ ५.३ प्रतिशत र आर्थिक विकास तर्फ ३.१ प्रतिशत खर्च हुने अनुमान गरिएको छ।

सभाध्यक्ष महोदय,

- ७१। बस्तीस्तरबाट माग भइ आएका तर नगरपालिकाको स्रोतबाट सञ्चालन हुन नसक्ने ठूला योजनाहरूलाई केन्द्र तथा प्रदेश सरकारमा अनुरोध गर्ने व्यवस्था गरेकी छु।
- ७२। प्रस्तुत बजेट तथा कार्यक्रम राजश्व परामर्श समिति, विभिन्न विषयगत समिति, कार्यपालिकाका सदस्यहरू तथा अन्य बुद्धिजीवीहरूबाट प्राप्त सल्लाह तथा सुझावका आधारमा तयार पारिएको व्यहोरा अनुरोध गर्न चाहन्छु।

बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्ने सन्दर्भमा हामीले गरेको आग्रहलाई स्वीकार गरी बैठक तथा छलफलमा उपस्थित भई उल्लेखनीय सहयोग गर्नु हुने नगरमा क्रियाशील राजनीतिक दलहरू, नगर प्रमुखज्यू, वडाध्यक्षज्यूहरू, राजश्व परामर्श समितिका पदाधिकारीहरू, सिद्धार्थ उद्योग वाणिज्य संघ, उद्योग व्यापार संगठन, रूपन्देही, विभिन्न विषयगत समिति,

कार्यपालिकाका सदस्यहरू तथा अन्य समाजसेवी, बुद्धिजीवी, सञ्चार क्षेत्रलाई विशेष धन्यवाद दिँदै आभार व्यक्त गर्न चाहन्छु । बजेट निर्माण कार्यमा अहोरात्र खटिइ सहयोग गर्नु हुने नगरपालिकाका सम्पूर्ण कर्मचारीहरूलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु । हामीलाई रचनात्मक सुझाव र सल्लाह दिई नगरको आर्थिक र सामाजिक रूपान्तरण तथा समृद्धिमा निरन्तर सहयोग पुऱ्याउने सबै करदाता र नगरबासीहरू प्रति हार्दिक आभार प्रकट गर्दछु ।

अन्त्यमा,

यस नगरसभामा उपस्थित हुनु हुने नगरसभाका सम्पूर्ण सदस्यहरू तथा व्यवस्थापनमा रहेर सहयोग पुर्याउनु हुने सम्पूर्ण कर्मचारीहरू प्रति हार्दिक धन्यवाद व्यक्त गर्दछु । प्रस्तुत बजेट तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयनको निम्ति यहाँहरूबाट प्राप्त हुने रचनात्मक सुझावलाई मार्गदर्शनको रूपमा लिएर अगाडि बढ्ने विश्वास दिलाउँदै प्रस्तुत बजेट र कार्यक्रमको सफल कार्यान्वयनमा यहाँहरू सबैको निरन्तर सहयोग रही रहनेछ भन्ने अपेक्षा सहित धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु ।

उमा अधिकारी

उप-प्रमुख